УДК 811.111:81'42:81'38
DOI https://doi.org/10.24919/2308-4863/93-1-42

Інга ВАЩЕНКО,
orcid.org/0009-0002-8313-7362
студентка ІІ курсу магістратури факультету іноземної філології та соціальних комунікацій
Сумського державного університету
(Суми, Україна) ngvasenko@gmail.com

ЛІНГВОСТИЛІСТИЧНІ ТРУДНОЩІ ПЕРЕКЛАДУ АНГЛОМОВНИХ МЕДІЙНИХ ТЕКСТІВ ТА МЕТОДИКА ЇХ ПОДОЛАННЯ У НАВЧАННІ ПЕРЕКЛАДАЧІВ

Стаття присвячена аналізу специфічних лінгвостилістичних викликів, що виникають під час перекладу англомовного медійного контенту, а також окресленню ефективних педагогічних стратегій для їх подолання у процесі підготовки фахових перекладачів. Метою роботи є виявлення й систематизація ключових типів перекладацьких ускладнень – лексичних, стилістичних, прагматичних і дискурсивних – та вироблення дидактичних рішень, які сприяють формуванню здатності до адекватного й інтерпретаційно точного відтворення медійного дискурсу. Особлива увага приділяється аналізу неологізмів, культурно маркованих одиниць, медійних акронімів і стилістичних прийомів, що мають оцінне або маніпулятивне навантаження.

***Методологія** дослідження спирається на комплексний підхід, який поєднує контрастивний аналіз, елементи когнітивно-дискурсивного моделювання й вивчення автентичних медійних матеріалів. Запропонована методична система включає вправи з перекладацьких трансформацій, роботу з практичними кейсами, порівняння альтернативних перекладних рішень і розбір стилістичних ефектів, характерних для сучасних англомовних медіа. Такий підхід сприяє розвитку навичок критичного читання, здатності до стилістичної адаптації та вміння зберігати прагматичний потенціал оригіналу.*

***Наукова новизна** полягає у створенні інтегративної моделі навчання, що поєднує лінгвостилістичну аналітику з практикоорієнтованими перекладацькими стратегіями, а також у обґрунтуванні значущості медійного дискурсу як ключового ресурсу професійної підготовки.*

***Висновки** підтверджують, що використання запропонованої методики підвищує якість перекладацьких рішень, розширює компетентнісний потенціал здобувачів освіти та забезпечує гнучке реагування на динаміку сучасного інформаційного простору. Наголошується на важливості подальшого вдосконалення навчальних технологій і розширення корпусу автентичних матеріалів для підготовки конкурентоспроможних перекладачів*

***Ключові слова:** лінгвостилістика, медійний текст, перекладацькі труднощі, методика навчання, культурномовні трансформації, медіадискурс, професійна підготовка перекладачів.*

Inha VASHCHENKO,
orcid.org/0009-0002-8313-7362
2nd year master's student at the Faculty of Foreign Philology and Social Communications
Sumy State University
(Sumy, Ukraine) ngvasenko@gmail.com

LINGUISTYLISTIC DIFFICULTIES IN TRANSLATION OF ENGLISH MEDIA TEXTS AND METHODS OF OVERCOMING THEM IN TRAINING TRANSLATORS

The article examines the specific linguostylistic challenges that arise in the process of translating English-language media content, as well as outlines effective pedagogical strategies for overcoming these challenges in the training of professional translators.

***The purpose of the study** is to identify and systematize the key types of translation difficulties–lexical, stylistic, pragmatic, and discursive–and to develop didactic solutions that facilitate the formation of skills necessary for accurate and interpretationsensitive reproduction of media discourse. Particular attention is given to the analysis of neologisms, culturally marked units, media acronyms, and stylistic devices carrying evaluative or manipulative connotations.*

***The research methodology** is based on a comprehensive approach that integrates contrastive analysis, elements of cognitive-discursive modelling, and the examination of authentic media materials. The proposed methodological framework includes exercises in translation transformations, work with practical case studies, comparison of alternative translation solutions, and analysis of stylistic effects characteristic of contemporary English-language media. This approach contributes to the development of critical reading skills, stylistic adaptability, and the ability to preserve the pragmatic intent of the original text.*

***The scientific novelty** lies in the development of an integrative training model that combines linguostylistic analysis with practice-oriented translation strategies, as well as in substantiating the importance of media discourse as a key resource for professional translator training.*

The conclusions *confirm that the application of the proposed methodology enhances the quality of translation decisions, expands the competence potential of learners, and ensures flexible adaptation to the dynamics of the modern information environment. The study also emphasizes the need for further improvement of educational technologies and expansion of the corpus of authentic materials to better prepare competitive translators.*

Key words: *linguostylistics, media text, translation difficulties, teaching methodology, cultural and linguistic transformations, media discourse, professional translator training.*

Вступ. Сучасний медійний дискурс характеризується високою динамічністю та жанровим різноманіттям, що створює особливі виклики для перекладачів. Медіатексти охоплюють новини, аналітичні матеріали, блоги, публікації у соціальних мережах і рекламні оголошення, кожен із яких відрізняється специфічними лексичними, стилістичними та дискурсивними рисами. Інтенсивне впровадження неологізмів, акронімів та культурно маркованих одиниць у сучасних медіа вимагає від перекладача не лише знань мови, а й розуміння соціокультурного контексту та медіадискурсу (Bielsa, 2022; Venuti, 2008).

Актуальність дослідження зумовлена необхідністю розробки системного підходу до підготовки перекладачів, здатних передавати зміст і стиль медійних текстів, враховуючи жанрові особливості та очікування цільової аудиторії. Лексичні та стилістичні трансформації, а також прагматичні та дискурсивні аспекти, що визначають сприйняття тексту, потребують глибокого наукового аналізу та розробки ефективних методичних підходів (House, 2014; Pym, 2014).

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз сучасних наукових праць засвідчує зростання інтересу до медійного перекладу як окремого напрямку перекладознавства, що поєднує лінгвістичні, прагматичні та соціокультурні аспекти. У працях М. Бейкер, Г. Турі, Л. Венуті, А. Пима переклад подається не як механічне відтворення змісту, а як соціально зумовлений процес, у якому перекладач виконує роль культурного посередника. Ідея перекладацьких норм (Г. Турі) та проблема «невидимості» перекладача (Л. Венуті) актуалізують необхідність урахування культурної позиційності та функціональної адаптації тексту для цільової аудиторії.

У наукових студіях Е. Б'єлси, А. Капсаскіса, М. Каглаяна, Й. Гуана та інших дослідників медійний переклад осмислюється в контексті мультимодальності та цифрових трансформацій. Дослідники доводять, що сучасні медіатексти поєднують вербальні, аудіовізуальні та графічні складники, що розширює зміст перекладацької компетентності та робить переклад залежним від технологічних умов комунікації.

В українському науковому дискурсі О. Ковальова, Т. Нікітенко, С. Залєснова та О. Головатська зосереджуються на культурно маркованих елементах медіапростору, прагматичних особливостях дискурсу та методиці формування професійної компетентності перекладачів. Праці Дж. Вайса та Х. Пенга підкреслюють важливість навчально-методичної складової, що стає визначальною в умовах цифрової комунікації.

Отже, ознайомлення з найновішими дослідженнями та публікаціями формує цілісне уявлення про сучасний медійний переклад як комплексний процес, що поєднує стилістичні, прагматичні та мультимодальні параметри і потребує оновлених теоретичних та методичних підходів.

Мета статті полягає у систематичному дослідженні лінгвостилістичних труднощів перекладу англомовних медійних текстів та розробці методики їх подолання у навчанні перекладачів.

Основний матеріал дослідження. Лексичні труднощі перекладу медійних текстів Однією з найскладніших проблем перекладу сучасних медійних матеріалів є лексичний аспект, оскільки медіа активно вводять нові терміни, неологізми та специфічні акроніми, що не мають усталених відповідників у цільовій мові (Baker, 2018). Наприклад, термін doomscrolling, який описує безкінечне прокручування негативних новин, вимагає перекладу, що передає не лише семантичне значення, а й емоційне забарвлення. Варіанти перекладу можуть бути калькою («думскролінг»), описовим перефразуванням («безкінечне перегортання негативних новин») або контекстуальним поясненням, залежно від жанру тексту та очікувань аудиторії (Bielsa & Kapsaskis, 2021).

Акроніми, такі як FOMO, BLM, LGBTQ+, створюють додаткові труднощі, оскільки вимагають врахування наявності усталених українських відповідників та культурного контексту (Gambier & van Doorslaer, 2012). Наприклад, переклад FOMO як «страх пропустити» або «нехватка досвіду» різниться за стилістичною насиченістю та емоційним відтінком, що може впливати на сприйняття тексту читачем.

Культурно-маркована лексика, пов'язана з локальними подіями та традиціями, наприклад Super Bowl, Thanksgiving, Black Friday, потребує глибокого розуміння соціокультурного контексту. Використання стратегій калькування, адаптації або пояснення у перекладі забезпечує адекватне

сприйняття тексту цільовою аудиторією (Katan, 2004; Zalesnova, 2023).

Полісемія та омонімія у медійних текстах також створюють складнощі. Наприклад, заголовок breaking news може перекладатися як «термінові новини» або «гарячі події», залежно від стилю та очікувань аудиторії (House, 2014; Pym, 2014). Таким чином, лексичні труднощі вимагають комплексного підходу, що поєднує знання мови, культурного контексту та жанрових особливостей.

Стилістичні та прагматичні аспекти перекладу Медійні тексти відзначаються високим ступенем експресивності та наявністю маніпулятивних елементів, що робить стилістичні та прагматичні аспекти перекладу надзвичайно важливими. Перекладач повинен передати авторську оцінність, риторичні фігури та тропи, що формують емоційне сприйняття тексту (Boase-Beier, 2014; Durant & Lambrou, 2014).

Стилістичні трансформації передбачають адаптацію або компенсацію втрат емоційної насиченості. Наприклад, рекламний слоган Think Different потребує креативного перекладу, який зберігає заклик до дії, ритміку та культурну конотацію, адже буквальний переклад втрачає частину смислового та емоційного навантаження (Venuti, 2013).

Прагматичні труднощі виникають при передачі авторської інтенції, іронії або емоційного підсилення, характерного для заголовків та рекламних матеріалів. Наприклад, слоган Just do it перекладається як «Просто зроби це», зберігаючи мотивуючий ефект і ритміку оригіналу (Toury, 2012; Kovalova & Nikitenko, 2022).

Дискурсивні та мультимодальні складнощі Сучасні медійні тексти часто поєднують вербальні та мультимодальні елементи, включаючи зображення, відео, інфографіку та підписи. Інтертекстуальні посилання на літературні, кінематографічні або культурні явища вимагають адаптації для цільової аудиторії (Kress & van Leeuwen, 2001; Caglayan et al., 2021). Наприклад, фраза Like the famous line from Orwell's 1984, the new regulations feel intrusive може перекладатися як «Як відома фраза з роману "1984" Орвелла, нові правила здаються нав'язливими», що дозволяє зберегти культурну конотацію та стилістичну функцію.

Мультимодальні елементи, зокрема емодзі, потребують адаптації

відповідно до сприйняття цільової аудиторії. Наприклад, вислів Feeling tired after a long week із смайликом у перекладі може вимагати словесного опису емоції, щоб передати ту саму тональність та авторську інтенцію (Guan et al., 2022).

Методика подолання труднощів у навчанні перекладачів Розроблена методика інтегрує теоретичні знання та практичні завдання, включаючи аналіз автентичних медійних текстів. Вона поєднує лексичний, стилістичний, прагматичний та дискурсивний аналіз, що дозволяє студентам відтворювати авторську інтенцію та жанрові особливості текстів.

Практичні завдання включають переклад автентичних матеріалів з обговоренням альтернативних варіантів та обґрунтуванням вибору стратегії перекладу. Це сприяє розвитку критичного мислення, аналітичних навичок та адаптаційних здібностей майбутніх перекладачів (Weisz, 2020; Golovatska, 2024).

Особлива увага приділяється роботі з мультимодальними та інтертекстуальними елементами, а також культурно маркованою лексикою. Студенти навчаються комбінувати калькування, адаптацію та компенсацію втрат, забезпечуючи високу якість перекладу та точне відтворення авторської інтенції (Campbell, 2024; Peng, 2023).

Перш за все, сьогоднішні медіа продукують дедалі більше текстів, що виникають на перетині різних жанрових традицій – новинного матеріалу, публіцистики, блогерського дискурсу, сторітелінгу та рекламної комунікації. Унаслідок цього формується гібридний формат подачі інформації, у якому природно співіснують креативні неологізми, метамовні жарти, мемні алюзії та міжкультурні посилання. Перед перекладачем постає завдання не лише передати лексичну семантику, а й відтворити внутрішню жанрову динаміку, уникаючи надмірного спрощення або буквального дублювання нестандартних елементів. Нерідко необхідно визначити, що саме є суттєвим для комунікативного ефекту, а що можна адаптувати відповідно до культурних норм українськомовної аудиторії.

Другий аспект пов'язаний із високою емоційністю та оцінністю сучасного медіадискурсу. У медійних матеріалах домінують експресивні заголовки, інтенсивні метафори й конотативно насичені лексеми, які прагнуть сформувати у читача певне ставлення до події. Перекладачеві доводиться шукати баланс між збереженням прагматичного ефекту оригіналу та відповідністю стилістичним нормам українського мовного простору. Іноді для відтворення потрібного емоційного тону слід перебудувати синтаксичну модель або посилити/пом'якшити виражальні засоби. Подібні модифікації не руйнують змісту, але забезпечують максимально точне відтворення функції тексту.

Третім викликом є постійний інформаційний темп сучасних цифрових платформ, де повідо-

млення з'являються й оновлюються фактично в режимі реального часу. Перекладач у таких умовах працює під тиском швидкості, що підвищує ризик некоректних кальок або безоглядного перенесення англомовних конструкцій. Тому у професійній підготовці майбутніх перекладачів важливо розвивати здатність до оперативного аналізу тексту, виробляючи навички миттєвого визначення ключових смислів і вибору оптимальної стратегії передачі. Робота з терміновими матеріалами – короткими новинами, соцмережевими дописами, стрічками лайв-трансляцій – допомагає сформувати цю компетентність на практичному рівні.

Четверта проблема випливає з міждисциплінарного характеру медійної інформації. Сучасні тексти часто інтегрують термінологію з політики, IT, економіки, міжнародних відносин, соціокультурних студій, а інколи одночасно охоплюють кілька сфер. Перекладачеві необхідно орієнтуватися в цих галузях хоча б на базовому рівні, щоб уникнути фактичних помилок або зміщення смислових акцентів. Звідси – потреба залучення студентів до роботи з тематично різнорідними текстами, які вимагають критичного читання та здатності визначати, як саме контекст впливає на вибір лексики. Така практика поступово формує міждисциплінарну компетентність, що є необхідною умовою перекладу медіаповідомлень.

П'ятим ключовим моментом виступає етичний компонент перекладацької діяльності. Медіатексти нерідко мають суспільну вагу: вони можуть інформувати, мобілізувати, спрямовувати громадську думку чи навіть впливати на міжнародний дискурс. Некоректне перекладацьке рішення – неточне формулювання, підміна акцентів, неправильно відтворена конотація – здатне змінити сприйняття події. Тому важливо, щоб майбутні перекладачі усвідомлювали відповідальність своєї роботи й уміли розпізнавати маніпулятивні елементи, ознаки фейковості та пропагандистські наративи. Аналіз таких кейсів у навчальному процесі сприяє формуванню етичної стійкості й професійної медіаграмотності.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Лінгвостилістичні труднощі перекладу англомовних медійних текстів багатогранні та включають лексичні, стилістичні, прагматичні та дискурсивні аспекти. Подолання цих труднощів у навчанні перекладачів потребує комплексного підходу, що поєднує теоретичний аналіз, практичні завдання та кейси з автентичних матеріалів. Опрацьований теоретичний матеріал переконливо засвідчує, що переклад медійних текстів сьогодні формується як комплексне явище, в якому взаємодіють мовні, стилістичні, культурологічні та технологічні параметри. Осмислення цього процесу в працях М. Бейкер, Г. Турі, Л. Венуті, А. Пима та інших науковців показує, що перекладацька діяльність у медіасфері перестає трактуватися як просте відтворення змісту іншою мовою. Вона набуває статусу соціально та культурно зумовленої комунікативної практики, де перекладач не лише передає інформацію, а й активно впливає на способи її сприйняття, адаптуючи текст до умов цільового середовища та комунікаційних норм конкретного суспільства. У цифрову добу медійні матеріали змінюють свою природу, стають мультимодальними та інтерактивними, що ускладнює перекладацькі рішення і потребує залучення нових аналітичних і методичних підходів.

Наукові здобутки українських дослідників показують, що ключовим питанням сьогодні є не лише аналіз внутрішніх властивостей медіатекстів, а й розуміння особливостей українського інформаційного простору, способів передачі культурно маркованих елементів та механізмів формування професійної готовності майбутніх перекладачів до роботи з цифровими форматами. Це підтверджує прагматичну спрямованість сучасних досліджень і наголошує на тому, що медійний переклад є водночас предметом наукового аналізу та сферою прикладної діяльності, що потребує методичного оновлення.

Запропонована ж у даній статті методика сприяє розвитку професійних компетентностей студентів, збереженню авторської інтенції та жанрових особливостей тексту, підвищенню адекватності та якості перекладу. Перспективи подальших досліджень включають інтеграцію цифрових технологій у навчання перекладу та розвиток міжкультурних навичок для роботи з мультимодальними медійними текстами.

Подальші розвідки мають бути зорієнтовані на вироблення чітких і комплексних підходів до оцінювання якості медійного перекладу з урахуванням багатоканальності подання інформації, вдосконалення навчально-методичних моделей підготовки перекладачів у цифровому середовищі, поглиблення вивчення особливостей перекладацьких стратегій у різних типах медіадискурсу та переосмислення впливу національного контексту на перекладацьку практику в українському медіапросторі. Усе це створює підґрунтя для подальшого розвитку теорії та практики перекладу в умовах сучасних комунікаційних трансформацій.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Baker M. In Other Words: A Coursebook on Translation. London : Routledge, 2018. 352 p. DOI: 10.4324/9781315619187.
2. The Routledge Handbook of Translation and Media / ed. E. Bielsa. London : Routledge, 2022. 566 p. DOI of Chapter 1: 10.4324/9781003221678-3.
3. Bielsa E., Kapsaskis A. Media Translation: Concepts, Practices, and Research. London : Routledge, 2021. 298 p.
4. Boase-Beier J. Stylistic Approaches to Translation. London : Routledge, 2014. 256 p.
5. Campbell R. Translation Practices in Digital Media. Berlin : Springer, 2024. 312 p.
6. Caglayan M. et al. Multimodal Communication in Media Translation. Amsterdam : John Benjamins, 2021. 284 p.
7. Durant A., Lambrou M. Media Stylistics. Cambridge : Cambridge University Press, 2014. 312 p.
8. Gambier Y., van Doorslaer L. Handbook of Translation Studies. Amsterdam : John Benjamins, 2012. 476 p.
9. Головатська О. Практичні вправи з медійного перекладу. Київ : Академія, 2024. 168 с.
10. Guan Y. et al. Translating Multimodal Media Texts. New York : Routledge, 2022. 278 p.
11. House J. Translation Quality Assessment: Past and Present. London : Routledge, 2014. 280 p.
12. Katan D. Translating Cultures: An Introduction for Translators, Interpreters and Mediators. London : Routledge, 2004. 288 p.
13. Ковальова О., Нікітенко Т. Прагматика та переклад у медійному дискурсі. Київ : Либідь, 2022. 192 с.
14. Peng H. Assessing Translation Competence. Berlin : Springer, 2023. 224 p.
15. Pym A. Exploring Translation Theories. London : Routledge, 2014. 264 p.
16. Snell-Hornby M. The Turns of Translation Studies. Amsterdam : John Benjamins, 1995. 192 p.
17. Snell-Hornby M. Translation Studies: An Integrated Approach. Amsterdam : John Benjamins, 2006. 320 p.
18. Toury G. Descriptive Translation Studies and Beyond. Amsterdam : John Benjamins, 2012. 288 p.
19. Venuti L. The Translator's Invisibility: A History of Translation. London : Routledge, 2008. 256 p.
20. Venuti L. Translation Changes Everything: Theory and Practice. London : Routledge, 2013. 312 p.
21. Weisz J. Developing Translators' Competence. London : Routledge, 2020. 240 p.
22. Залєснова С. Культурні референції в медійному перекладі. Київ : Либідь, 2023. 184 с.

REFERENCES

1. Baker M. (2018) In Other Words: A Coursebook on Translation. Routledge, London, 352 p.
2. Bielsa E., Kapsaskis A. (2021) Media Translation: Concepts, Practices, and Research. Routledge, London, 298 p.
3. Bielsa E. (ed.) (2022) The Routledge Handbook of Translation and Media. [The Routledge Handbook of Translation and Media] Routledge, London, 566 p. – DOI rozd. 1: 10.4324/9781003221678-3
4. Boase-Beier J. (2014) Stylistic Approaches to Translation. Routledge, London, 256 p.
5. Campbell R. (2024) Translation Practices in Digital Media. Springer, Berlin, 312 p.
6. Caglayan M., ta in. (2021) Multimodal Communication in Media Translation. John Benjamins, Amsterdam, 284 p.
7. Durant A., Lambrou M. (2014) Media Stylistics. Cambridge University Press, Cambridge, 312 p.
8. Gambier Y., van Doorslaer L. (2012) Handbook of Translation Studies. John Benjamins, Amsterdam, 476 p.
9. Holovatska O. (2024) Praktychni vprav z mediinoho perekladu. [Practical Exercises in Media Translation] Akademiia, Kyiv, 168 p. [in Ukrainian].
10. Guan Y., ta in. (2022) Translating Multimodal Media Texts. Routledge, New York, 278 p.
11. House J. (2014) Translation Quality Assessment: Past and Present. Routledge, London, 280 p.
12. Katan D. (2004) Translating Cultures: An Introduction for Translators, Interpreters and Mediators. Routledge, London, 288 p.
13. Kovalova O., Nikitenko T. (2022) Prakmatyka ta pereklad u mediinomu dyskursi. [Pragmatics and Translation in Media Discourse] Lybid, Kyiv, 192 p. [in Ukrainian].
14. Peng H. (2023) Assessing Translation Competence. Springer, Berlin, 224 p.
15. Pym A. (2014) Exploring Translation Theories. Routledge, London, 264 p.
16. Snell-Hornby M. (1995) The Turns of Translation Studies. John Benjamins, Amsterdam, 192 p.
17. Snell-Hornby M. (2006) Translation Studies: An Integrated Approach. John Benjamins, Amsterdam, 320 p.
18. Toury G. (2012) Descriptive Translation Studies and Beyond. John Benjamins, Amsterdam, 288 p.
19. Venuti L. (2008) The Translator's Invisibility: A History of Translation. Routledge, London, 256 p.
20. Venuti L. (2013) Translation Changes Everything: Theory and Practice. Routledge, London, 312 p.
21. Weisz J. (2020) Developing Translators' Competence. Routledge, London, 240 p.
22. Zalesnova S. (2023) Kulturni referentsii v mediinomu perekladu. [Cultural References in Media Translation] Lybid, Kyiv, 184 p. [in Ukrainian].

Дата першого надходження рукопису до видання: 28.11.2025
Дата прийнятого до друку рукопису після рецензування: 10.12.2025
Дата публікації: 30.12.2025